

1. אבו סביח
2. המוקד להגנת הפרט

על ידי ב"כ עוה"ד נדיה דקה
מהמוקד להגנת הפרט
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים 97200
טלפון: 02-6283555; פקס': 02-6276317

העותרים

נגד

1. המחלקה לחקירות שוטרים
2. מחלקת עררים בפרקליטות המדינה
3. היועץ המשפטי לממשלה
4. משטרת ישראל

על ידי פרקליטות המדינה,
משרד המשפטים, ירושלים
טלפון: 073-3925590; פקס': 02-6467011

המשיבים

הודעת עדכון מטעם המשיבים

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 12.5.21 ולבקשת הארכה המוסכמת שהתבקשה, מוגשת בזאת הודעת עדכון מטעם המשיבים.
2. כזכור, עניינה של העתירה הוא בהחלטת המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) דאז (להלן: "המשנה לפרקליט המדינה"), מיום 31.8.20, אשר דחתה את ערר העותר 1 בדבר סגירת תלונתו, לאחר בדיקה ראשונית, על ידי המחלקה לחקירות שוטרים (להלן: "מח"ש"). וכך נכתב בהחלטה בערר נושא העתירה:

"בחינת חומר הראיות מעלה כי מדובר בגרסה מול גרסה כאשר העורר טוען להפעלת אלימות מצד הנילונים ואילו לגרסת הנילונים, כפי שהיא עולה מדו"ח הפעולה שנרשם, לא עולה אינדיקציה להפעלת כוח נגדו (מעבר להליך כבילת ידיו של העורר).

בחינת קטעים מתומללים מתוך חקירתו של העורר, הרלוונטיים לתלונתו, מעלה כי טענותיו, לפיהן סיפר לחוקר על האלימות שהופעלה נגדו וכי החוקר איים שיפעיל נגדו כוח אם לא יחתום על דפי הפרוטוקול, אינן מוצאות ביטוי מתאים בתיעוד חקירתו.

מכאן, כי שתי טענות משמעותיות בתלונת העורר אינן נתמכות בחומר הראיות שבתיק ועניין זה מפחית ממשקלה הראייתי של גרסתו.

במצב דברים זה נמצא, כי לא הונחה תשתית ראייתית ראשונית המתאימה לפתיחה בחקירה. בהקשר זה יוער, כי בנסיבות אלה אין בכוחם של התמונות והגיליון הרפואי אותם צירף העורר כדי להועיל.

נוכח כל האמור, המשנה לפרקליט המדינה לא מצאה כי יש מקום להתערב בהחלטה על סגירת התיק, ואשר על כן, הערר, במישור הפלילי, נדחה. [...]."

העתק ההחלטה בערר צורף לעתירה כנספח ע/8.

3. בתגובת המשיבים מיום 15.12.21 פורטה עמדתם לפיה דין העתירה לדחייה על הסף, בהעדר עילה להתערבות בהחלטות המשיבים ובשיקול דעתם, בשים לב להלכה הפסוקה הנוגעת למתחם ההתערבות בשיקול דעת רשויות אכיפת החוק והתביעה בסוגיות חקירה פלילית והעמדה לדין. כן נסען, כי דינה של העתירה להידחות אף לגופה, מאחר וערר העותר נבחן בדקדוק ובקפידה על ידי הגורמים המוסמכים בפרקליטות המדינה, ובראשם המשנה לפרקליט המדינה דאז ונמצא כי ענייננו בגרסה מול גרסה, כאשר משקלה הראייתי של גרסת העותר אינה מקימה תשתית ראייתית מתאימה לפתיחה בחקירה פלילית. עמדת המשיבים, כפי שהוצגה בתגובתם המקדמית, היא כי החלטה זו, בהינתן חומר הראיות, היא החלטה מקצועית הנטועה בלב שיקול הדעת המוקנה לתביעה, ואף לגופם של דברים, לא נפל בה פגם המגבש עילה להתערבות בית המשפט הנכבד.
4. ביום 26.4.21 התקיים דיון בעתירה בפני בית המשפט הנכבד. לאחר שמיעת הערות ההרכב הנכבד, ולאחר התייעצות שקוימה עם המשנה לפרקליט המדינה דאז, הסכימו המשיבים לבצע שתי פעולות חקירה נוספות לצורך בחינת טענותיו של העותר:
- תשאול חוקרו של העותר בדבר האירועים נושא התלונה (כאשר לפי תלונתו של העותר, העותר הלך בפני החוקר על אלימות שספג מהשוטרים ששהו עימו טרם חקירתו).
  - בירור כמות השוטרים שנכחה במשמרת בה נעצר ונחקר העותר, לשם בחינת תוחלת החקירה והאפשרות לערוך פעולות חקירה נוספות.
5. בהתאם לאמור, ניתנה ביום 12.5.21 החלטת בית משפט נכבד זה, בה נקבע: "שמענו את באי כוח הצדדים בדיון שנערך בפנינו. בשלב זה, ותוך שמירת טענות הצדדים, באת כוח המשיבים נעתרה לבקשתנו לבחינת שני נושאים: ראשית, הוסכם לתשאל את חוקרו של עותר 1. שנית, בירור כמות השוטרים שנכחה במשמרת המדוברת, לשם בחינת האפשרות לערוך חקירות נוספות. באת כוח המשיבים תשלח הודעה מעדכנת כאמור עד לתאריך 10.6.2021. התיק יועבר לראש ההרכב עד לתאריך 13.6.2021. לאחר קבלת החומר תינתן החלטה נוספת".
6. בהמשך ובהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, ביצעה מח"ש את פעולות החקירה עליהן הצהירו המשיבים במהלך הדיון בעתירה.
7. ביום 18.5.21 נחקר חוקרו של העותר (להלן: "גהלי"). יצוין, כי במסגרת שיקול דעתה המקצועי, מצאה מח"ש לנכון לחקור את החוקר גהלי באזהרה בגין החשד שלא ציין כמתחייב את אמירתו של העותר כי הוכה טרם חקירתו.
- בחקירתו, ציין החוקר גהלי כי אינו זוכר את העותר נוכח חלוף הזמן וכמות הנחקרים הרבה שחקר מאז. עוד ציין החוקר גהלי כי חקירותיו מתועדות, וכי הוא מחויב לציין בחקירה כל תלונה של חשוד בדבר אלימות, ולפיכך העיד בחקירתו כי "אין מצב שחשוד התלונן ולא ציינתי שהוא קיבל מכות או כל תלונה שהיא, וכמו שאמרתי כל החקירות מוקלטות את יכולה ללכת לקחת את החקירה לצפות בה וזהו. לא קרה דבר כזה מעולם שמישהו אמר לי שקיבל

מכות ואני לא ציינתי את זה" (שורות 16-19). עוד העיד החוקר גהלי כי במידה ומבחין בסימני חבלה על גופו של נחקר הוא מתעד ומציין זאת בחקירה או במזכר, אף ללא תלונה של החשוד לעניין זה.

לשאלת חוקרות מח"ש בדבר ההפרש בין שעת החקירה כפי שכתובה בחקירת העותר לבין שעת תחילת החקירה בתיעוד הוויזואלי, הסביר החוקר גהלי כי הדבר עשוי להיגרם עקב טעמים לוגיסטיים או טכניים.

העתק חקירת חוקרו של העותר מיום 18.5.21 מצורף ומסומן מש/1.

8. עוד ביצעה מח"ש בירור ביחס לכמות השוטרים שנכחה במשמרת הרלוונטית לאירוע, ממנו עלה כי בהתאם לשעון הנוכחות בתחנה נכחו בתפקידי בילוש וחקירות 13 שוטרים, זאת לצד שוטרי מג"ב אשר הובילו את העותר אל תחנת המשטרה, כפי שעולה מדו"ח הפעולה שנרשם ביחס לביצוע מעצרו.

העתק המזכר הנוגע לבירור כמות השוטרים במשמרת מצורף ומסומן מש/2.

9. לשם קבלת החלטה האם יש מקום להמשיך ולנקוט בפעולות חקירה לצורך בירור תלונתו של העותר וטענותיו בערר, הובאו תוצרי פעולות החקירה האמורות לבחינת ממלא מקום המשנה לפרקליט המדינה. יצוין, כי מאז התקיים הדיון בעתירה דן ועד למועד זה, פרשה מתפקידה המשנה לפרקליט המדינה דאז, עו"ד נורית ליטמן, ולפיכך ההחלטה בנושא הערר נושא העתירה הועברה לממלא מקום המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) ופרקליט מחוז דרום (פלילי), עו"ד אלון אלטמן.

10. לאחר בחינת השלמות החקירה וחומר הראיות הרלוונטי, הגיע ממלא מקום המשנה לפרקליט המדינה למסקנה כי אין הצדקה להורות על ביצוע פעולות חקירה נוספות. לפיכך, לא מצא ממלא מקום המשנה לפרקליט המדינה להורות על שינוי ההחלטה בערר העותר. וכך פורט בהחלטתו מיום 13.6.21:

"[...] החוקר גהלי טען בחקירתו, בין היתר, כי אינו זוכר את האירוע או את העורר וזאת גם לאחר שהוצג בפניו תיעוד החקירה. עוד ציין, כי הוא נוהג לתעד תלונות נחקרים ואם היה מזהה כי העורר חבול היה מתעד זאת, גם אם העורר לא היה מציין זאת בפניו."

במצב דברים זה, נמצא כי אין הצדקה לחקור את יתר השוטרים אשר נכחו בתחנת המשטרה בשעת מעצרו של העורר ודומה כי החקירה בכללותה הגיעה לכדי מיצוי.

במכלול נסיבות אלו, פרקליט מחוז דרום (פלילי) וממלא מקום המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) לא מצא כי יש מקום לשנות מההחלטה הקודמת בערר, ואשר על כן, הערר נדחה."

העתק ההחלטה המשלימה בערר מיום 13.6.21 מצורף ומסומן מש/3.

11. כפי שצוין עוד בהחלטה בערר נושא העתירה מחודש אוגוסט 2020, בחינת חומר הראיות בעניין תלונת העותר מעלה כי מדובר בגרסה מול גרסה, כאשר העותר טוען להפעלת אלימות מצד החוקרים ואילו לגרסת השוטרים, כפי שהיא עולה מדו"ח הפעולה שנרשם, לא עולה אינדיקציה להפעלת כוח נגדו (מעבר לחליך כבילת ידיו של העותר).

התיעוד הוויזואלי של חקירת העותר העלה כי אין אישוש לשתי טענות מרכזיות של העותר: טענתו לפיה סיפר לחוקר על האלימות שהופעלה נגדו טרם החקירה; וכן טענתו כי בסופה של החקירה החוקר איים שיפעיל נגדו כוח אם לא יחתום על עדותו. מצפייה בתיעוד החקירה עלה כי טענות אלו אינן מוצאות ביטוי מתאים בתיעוד, שכן לאורך כל החקירה העותר לא ציין שהוכה, לא נראות חבלות על פניו והחוקר לא נשמע מאיים שאם לא יחתום יכה אותו. מכאן, כי טענות משמעותיות בתלונת העותר אינן נתמכות בחומר הראיות שבתיק ועניין זה מפחית ממשקלה הראייתי של גרסתו.

כעת, במסגרת חקירתו של החוקר גהלי נעשה ניסיון נוסף למצוא אישוש לגרסתו של העותר כפי שעלתה בתלונתו ובטענותיו בערר, אך גרסתו של העותר הוכחשה על ידי החוקר. נוכח האמור, וכפי שצוין בהחלטה המשלימה בערר, נמצא כי יש בהשלמת החקירה האמורה כדי להביא למיצוי החקירה ואין בה כדי להצדיק פעולות חקירה נוספות.

ונפרט בתמצית.

12. החוקר גהלי מסר בחקירתו כי נוכח חלופי הזמן אינו זוכר את חקירתו של העותר, אך הלה צפה יחד עם חוקרת מח"ש בתיעוד הוויזואלי של החקירה. החוקר גהלי הבהיר בחקירתו מספר פעמים שכאשר יש תלונה מצד חשוד לאלימות או לחלופין אם מבחין בסימני אלימות (גם ללא תלונת החשוד) – הוא מציין זאת בחקירתו או במזכר נלווה. עוד אמר החוקר גהלי כי לא הבחין בכך שהעותר הגיע חבול לחקירה, וציין כי אף בתיעוד הוויזואלי של חקירתו לא נצפו סימני חבלה.

באשר לטענת העותר לפיה איים עליו החוקר בסיומה של החקירה כי ישתמש בכוח במידה והעותר יסרב לחתום על עדותו – הכתיש החוקר גהלי את טענה זו, וציין: "לשאלתך, אני אף פעם לא אומר דבר כזה. אני רוצה להדגיש שהרי החקירה כולה היתה מתועדת כך שאני לא חייב את החתימה שלו. אני רוצה לציין שבמהלך החקירה הנחקר נראה נינוח ורגוע יש בינינו אורה טובה, יש חלקים שהנחקר ממלמל דברים לא מובנים בערבית. זה נראה הכי רחוק מהטענות שאמרת לי שהרביצו לו או שאני איימתי עליו. לא רואים עליו סימני חבלה" (שורות 74-77).

קרי, מחקירתו של החוקר גהלי עולה כי לטענותיו של העותר בתלונתו לא נמצא אישוש והן מוכחשות על ידי החוקר. ויודגש, כי דבריו של החוקר עולים בקנה אחד עם התיעוד הוויזואלי של חקירת העותר, בה כזכור לא נמצאו תימוכין לשתיים מטענותיו המרכזיות של העותר. מהאמור עולה קושי ליתן משקל לגרסתו של העותר.

בנסיבות אלו, ובהיעדר תימוכין לטענות העותר, נמצא כאמור כי אין הצדקה לביצוע פעולות חקירה נוספות, לרבות חקירתם באזהרה של השוטרים שנכחו במקום.

בהקשר זה יוער כי ספק רב אם יש באפשרות השוטרים אשר נכחו באותה עת בתחנת המשטרה לדלות פרטים מזיכרונם על אירוע אשר התרחש לפני כשנתיים וחצי וכאשר מדו"ח הפעולה מאותו היום אין זכר לאירוע חריג; חשוב מכך, נוכח התיעוד הוויזואלי וכן גרסתו של החוקר גהלי – אשר כאמור אינם מתיישבים עם גרסת העותר – אין בנמצא די חומר ראיות אשר יאפשר התמודדות עם טענות אפשריות של השוטרים אשר נכחו במקום. לפיכך, סברו המשיבים כי לא יהיה בחקירות אלו כדי לשנות את המסקנה בדבר התשתית הראייתית המתאימה להמשך החקירה.

13. בעניין זה נזכיר כי סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשנ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), עוסק ב"חקירת משטרה" וקובע שאם נודע למשטרה על ביצוע עבירה תפתח חקירה פלילית. הסמכות הקבועה בסעיף 59 לחסד"פ מסורה גם למנהל המחלקה לחקירות שוטרים, סגניו או פרקליט שהוסמך לכך, וזאת בהתאם לכללי המשטרה (הענקת סמכות לבעלי תפקידים), התשנ"ב-1992. משמעות הדבר, כפי שנקבע בפסיקת בית המשפט הנכבד, היא שיש לבחון, בראש ובראשונה, האם התשתית הראייתית ההתחלתית כוללת ראיות המבססות **חשד סביר שבוצעה עבירה** (ראו: בג"ץ 5023/16 **רוזנטל נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח'** (12.3.2020)); כאשר כבר בשלב זה, על רשויות התביעה להעריך את הסיכוי לכך שהחקירה המבוקשת תניב כתב אישום פלילי (ראו: בבג"ץ 5305/08 **עמותה לקידום ממשל תקין נ' היועץ המשפטי לממשלה** (24.11.2009)), וזאת בהינתן תנאי הסף להעמדה לדין שהוא כידוע קיומו של קיים "סיכוי סביר" שעיבודן של הראיות במהלך המשפט – בחקירות, קביעות מהימנות ובהינתן טענות הגנה אפשריות – יבסס את אשמת הנאשם מעבר לכל ספק סביר (ראו למשל: בג"ץ 4372/11 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 15 (17.12.2015); בג"ץ 2534/97 **יונה יהב נ' פרקליטות המדינה**, פסקה 5, פ"ד נא(3) 39 (1997)).

בנסיבות דנן, נוכח העובדה שטענותיו של העותר לא מצאו תימוכין בתיעוד הוויזואלי של חקירתו וכן הוכחו על ידי החוקר גהלי – הגיעו המשיבים לכלל מסקנה כי אין הצדקה להמשך ביצוע פעולות חקירה בתיק, שעה שנמצא כבר כעת כי בהינתן מסד הראיות הקיים אין בביצוע פעולות חקירה נוספות כדי להוביל לממצא מספק לצורך העמדת חשוד כלשהו לדין פלילי.

14. נוכח האמור, ובשים לב גם לנימוקים אשר פורטו בהרחבה בתגובתם המקדמית, יטענו המשיבים כי דין העתירה להידחות בהיעדר עילה להתערבות בהחלטות שהתקבלו בעניינו של העותר.

כפי שקבע בית משפט זה פעמים רבות, הכרעות בדבר אופן ניהולן של חקירות פליליות, לרבות בחירת פעולות החקירה הדרושות, מצויות בלב שיקול הדעת המקצועי המסור לרשויות האכיפה. בהתאם, ההתערבות השיפוטית בהחלטות אלו – מצומצמת ונעשית אך במשורה (ראו למשל: בג"ץ 7425/18 **פלוני נ' המשנה לפרקליט המדינה (עניינים פליליים)** (18.7.2019); בג"ץ 6087/17 **אייבי נ' היועץ המשפטי לממשלה** (24.9.2017)).

המשיבים סבורים כי המקרה הנדון אינו נמנה בגדר המקרים החריגים המצדיקים את התערבותו השיפוטית של בית המשפט הנכבד. החלטה בדבר דחיית הערר, ובכלל כד-אי-ביצוע פעולות חקירה נוספות, היא החלטה מקצועית הנוגעת לדיות הראיות בתיק דנן. כאשר במקרים שכאלו, גדר ההתערבות המצומצם בהתאם לפסיקת בית המשפט הנכבד, מצטמצם אף יותר:

"הלכה עמנו כי כאשר עסקינן בהליך המבקש להשיג על החלטה לסגור תיק פלילי נגד חשוד, בעילה שעניינה דיות הראיות, קרי: החלטה המתבססת על האופן שבו העריכה התביעה את קיומה של 'אפשרות סבירה להרשעה' כעולה מחומר הראיות בתיק, היקף הביקורת השיפוטית על החלטות רשויות התביעה מצומצם אף יותר מההיקף הצר ממילא של התערבות בית משפט זה בהחלטות רשויות התביעה לעניין ניהול הליכים פליליים"
[בג"ץ 9443/16 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' פרקליט המדינה, פסקה 20 (15.8.2017)].

15. המשיבים יטענו כי ההחלטות שהתקבלו בעניינו של העותר, לפיהן אין בנסיבות העניין תשתית ראייתית המצדיקה המשך חקירה פלילית, הן החלטות סבירות, המצויות בלב שיקול הדעת המקצועי של רשויות אכיפת החוק בסוגיות מעין אלה, אשר לא נפל בהן פגם, וודאי שאינן לוקות בחוסר סבירות קיצוני המצדיק את התערבותו של בית המשפט הנכבד, בהתאם לאמות המידה שנקבעו בפסיקה.

נוכח האמור, וכן בהינתן השיקולים שפורטו בהרחבה בתגובתם המקדמית של המשיבים, יטענו המשיבים כי דין העתירה לדחייה, בהיעדר עילה להתערבות שיפוטית.

היום, ה' בתמוז תשפ"א
15 ביוני 2021

ענת גולדשטיין, עו"ד
סגנית בבירה במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה